

gaaet over til i Stedet for at sælge Kornet at omdanne det til dyriske Produkter, og Forholdet er der grellere, jo mindre Landbruget er. Baaede de smaa Landbrug og ogsaa de mellemstore opfodrer jo ikke blot deres egen Høst, men mange Steder indkøber man for flere Gange den Værdi, der høstes paa Markerne. Og det Tidspunkt kan da indtræde, saadan som det er indtraadt nu, at Kornpriserne er steget i langt højere Grad end Landbrugets Produkter, Smør og Flæsk. Og det forekommer mig, at det vilde være ret urimeligt, om Nyderne af disse Afgifter under de nuværende ekstraordinære Forhold skulde faa en saadan overordentlig Ekstraandtægt af de Begivenheder, som berører os alle i saa høj Grad. Dernæst vil jeg gerne sige, at Tiender eller i det hele taget Afgifter efter Kapitelstakst jo, som Tiden gaar, gaar mere og mere tilbage. De Jordebogsafigifter, som Staten hidtil har opkrævet, opkræves i Aar for sidste Gang. De andrager 27,000 Tdr. Og Tienden er efterhaanden blevet afløst, saaledes at der nu kun er 70,000 Tdr. tilbage, medens det tidligere drejede sig om 583,000 Tdr. Men ogsaa paa anden Maade er man gaaet bort fra denne Form for Afgift, idet det ikke er helt ualmindeligt, at der i Forpagtningsafgift ved Siden af en vis Sum beregnet efter Kapitelstakst ogsaa betales en vis Sum i Penge. Mange Steder er Forholdet ogsaa dette, at der ikke betales efter et enkelt Aars Kapitelstakst, men efter en længere Aarrækkes.

Vi har haft mere end een Udvej under Overvejelse, men naar vi er havnet ved den her foreslaaede: at bruge Gennemsnittet af de sidste 4 Aars Kapitelstakster, ligger det i, at man derved holder sig mere til Forhold, som man er kendt med, og jeg følger ogsaa derved en Henstilling, der blev rettet til mig fra mere end eet æret Medlem af dette Ting under Finanslovens første Behandling. Det har saaledes været under Overvejelse at benytte Kapitelstaksten for de første 2½ Maaneder af 1914. Den Kapitelstakst, som derved vilde fremkomme, vilde i Forhold til Kapitelstaksten for 1913 repræsentere en Forhøjelse for Byg og Hvede af 40—45 pCt. og for Rug og Havre indtil 70 pCt. Men naar man i det hele taget skal regulere dette Forhold, forekom dette mig at være for høj en Kapitelstakst, og derfor forlød man den Udvej og gik til den her foreslaaede, ved hvilken man naar til en Kapitelstakst, som i Forhold til Gennem-

snittet for Aarene 1911—13 betyder en Forhøjelse pr. Td. af 1 Kr. 40 Øre à 1 Kr. 50 Øre for Byg, Havre og Hvede og 1 Kr. 90 Øre for Rug. Den ordentlige Kapitelstakst for i Aar kan ikke nøjagtig opgives, da vi endnu ikke har faaet Opgivelsen fra 15. Januar — det er muligt, at den ligger i Ministeriets Kontor, men jeg har ikke set den —, men efter den Sandsynlighedsberegning, som er opstillet i Anmærkningerne, vilde den Fordel, som Nyderne vilde faa af de ekstraordinært høje Kapitelstakster i Aar, blive ca. 2 Mill. Kr.; dersom man brugte de første 2½ Maaneder af 1914 som Grundlag, vilde den blive omkring 1½ Mill. Kr., og dersom man benytter den Kapitelstakst, som er foreslaaet i Lovforslaget, Gennemsnittet af de sidste 4 Aars Kapitelstakster, vil den Fordel, som derved indkasseres, kun blive godt ½ Mill. Kr.

At der er gjort en Deling mellem Tiender, Arvefæsteafgifter og Fæsteafgifter paa den ene Side og Forpagtningsafgifter paa den anden, er sket ud fra den Betragtning, at Forpagtningskontrakter har en mere privatretlig Karakter og er af nyere Dato. Men hertil kommer, at Forpagtningsafgifter i alt væsentligt falder paa de større Ejendomme, og som jeg sagde før, rammer Kapitelstakstens Ansættelse ikke særlig de større Ejendomme, fordi de bruger Kornsalg i langt højere Grad end de mindre og mellemstore. Af Lovforslagets Bemærkninger vil det ses, at af det Areal, som er bortforpagtet og lejet ud, falder 63 pCt. paa Ejendomme med 108 Tdr. Land og derover og 34 pCt. paa Ejendomme med 432 Tdr. Land og derover.

Det siger sig selv, at naar man i det hele taget vil røre ved Kapitelstaksterne, kan man gaa mange Veje. Nærværende Lovforslag holder sig til Forhold, som man ikke er fremmed for, men om man dermed har ramt det rette, maa den høje Rigsdag afgøre, og jeg skal for mit Vedkommende være villig til at forhandle om andre Veje, hvis det skulde ønskes. Blot skal jeg pointere, at naar de ekstraordinære Forhold, som vi i Øjeblikket lever under, lægger Byrder paa os alle, og naar vi alle nødes til — og det maaske endda i endnu højere Grad i den Tid, der kommer — at bringe Ofre, saa er der ogsaa Grund til at regulere det her omhandlede Forhold og ikke give Tilladelse til, at disse Afgiftsnydere, som ikke, før Krigen udbrød, kunde have nogen som helst Forestilling om, at Kapitelstaksten i Aar vilde